

Nr 27

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ändring av vissa avtal rörande lån till Föreningen för skidloppningens och friluftslivets främjande i Sverige för utbyggnad av turiststationen Högfjället vid Storlien; given Stockholms slott den 3 januari 1958.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Gösta Skoglund.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1958.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, KJELLIN, JOHANSSON.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Skoglund, anmäler fråga angående ändring av vissa avtal rörande lån till Föreningen för skidloppningens och friluftslivets främjande i Sverige för utbyggnad av turiststationen Högfjället vid Storlien och anför därvid följande.

I en skrivelse den 4 juni 1957 har Föreningen för skidloppningens och friluftslivets främjande i Sverige — i det följande benämnd *Skidfrämjandet* — hemställt att, med upphävande av bestämmelserna i låneavtalen av den 1 augusti 1934 och 18 juli 1938 mellan järnvägsstyrelsen och Skidfrämjandet, för ett nytt byggnadslån få disponera genom amorteringar frigjorda överhypotek. Dessutom hemställes att de överhypotek, som kommer att ytterligare uppstå intill lånetidens slut, i mån av behov får disponeras av Skidfrämjandet.

Till en början får jag erinra om att Skidfrämjandet för utbyggnader av turiststationen Högfjället vid Storlien erhållit två lån av statsmedel. Med bifall till Kungl. Maj:ts i proposition nr 104 framlagda förslag medgav näm-

ligen 1934 års riksdag, att till Skidfrämjandet för utbyggnad av turiststationen Högfjället vid Storlien av statens järnvägars rörelsemedel finge utlämnas ett lån av 350 000 kr. samt att under den tid, amorteringen av sagda lån påginge, till bestridande av annuiteten, ca 21 000 kr., finge tillskjutas ett årligt bidrag av högst 10 500 kr., att utgå av statens järnvägars trafikmedel. Genom beslut den 20 juli 1934 bemyndigades järnvägsstyrelsen sluta avtal med Skidfrämjandet rörande utlämnande av nämnda lån. I låneavtalet stadgades bl. a. att till säkerhet för lånebeloppet skulle pantförskrivnas in-teckningar å samma belopp. Lånet skulle vara slutbetalt år 1964. I låneavtalet intogs även föreskrift om att i fråga om anläggningens skötsel järnvägsstyrelsen skulle genom representation i föreningens och Aktiebolaget Storliens Högfjälls styrelser och revision tillförsäkras sådant inflytande, som av järnvägsstyrelsen kunde komma att påkallas.

Med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 200 medgav 1937 års riksdag, att i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden den 5 mars 1937 anfört och i enlighet med de närmare bestämmelser, som meddelades av Kungl. Maj:t, finge till Skidfrämjandet för ytterligare utbyggnad av turiststationen Högfjället vid Storlien av statens järnvägars rörelsemedel lämnas ett lån av 515 000 kr. samt under den tid amorteringen av lånet påginge, till bestridande av annuiteten, i runt tal 29 000 kr., tillskjutas ett årligt bidrag av högst 14 500 kr., att utgå av statens järnvägars trafikmedel.

Genom beslut den 28 maj 1937 anbefalldes Kungl. Maj:t järnvägsstyrelsen att inkomma med förslag till de villkor och bestämmelser för åtnjutande av nämnda lån, som i anslutning till vad i förberörda statsrådsprotokoll anförts eller eljest borde stadgas. Med skrivelse den 18 maj 1938 avgav styrelsen efter förhandlingar med Skidfrämjandet det infortrade förslaget, varefter Kungl. Maj:t genom beslut den 3 juni 1938 medgav lånets utlämnande samt bemyndigade järnvägsstyrelsen att med Skidfrämjandet sluta avtal om lånet i huvudsaklig överensstämmelse med nämnda förslag.

I anslutning till de givna riktlinjerna har i avtalet beträffande 1938 års lån — utöver i stort sett liknande stadganden som i 1934 års avtal — bl. a. intagits följande bestämmelser. Lånet skall vara slutbetalt år 1968. Hälften av den årliga räntan och amorteringen får inestå hos Skidfrämjandet och behöver således inte erläggas kontant till järnvägsstyrelsen. Vad som järnvägsstyrelsen medgivit inestå hos Skidfrämjandet skall utgöra en ränte- och amorteringsfri fordran hos Skidfrämjandet, vilken fordran förfaller till betalning, ifall Skidfrämjandet överlåter sina aktier i Aktiebolaget Storliens Högfjäll eller detta bolag skulle överlåta sin turiststation i andra händer utan att i båda fallen järnvägsstyrelsens medgivande inhämtats. Till säkerhet för denna betalningsskyldighet är järnvägsstyrelsen berättigad att av de in-teckningar, som lämnats till säkerhet för lånebeloppet, behålla in-teckningar med bästa möjliga förmånsrätt till belopp, motsvarande fordringens storlek. Skidfrämjandet skall även ombesörja, att Aktiebolaget Storliens Högfjäll tecknar borgen såsom för egen skuld till säkerhet jämväl för denna fordran.

I 1938 års låneavtal har vidare intagits bestämmelser, att Skidfrämjandet förbinder sig att jämväl ombesörja, att för bidraget till 1934 års lån skall gälla samma bestämmelser, som stadgats för järnvägsstyrelsens bidrag till 1938 års lån.

I fråga om Skidfrämjandets ändamål och förhållande till Aktiebolaget Storliens Högfjäll ävensom motiven för lämnande av järnvägsstyrelsens ifrågavarande lån och bidrag får jag hänvisa till propositionerna 1934: 104 och 1937: 200.

Skidfrämjandet framhåller i sin skrivelse, att en standardförbättring av såväl gäst- som personalrum i Storliens Högfjälls turiststation är nödvändig. Den nya riksvägen, som beräknas bli klar hösten 1958 mellan Östersund och Trondheim och som passerar Storlien, kommer också med säkerhet att medföra en ökning av turisttrafiken till Storlien. Med anledning härav har styrelsen för Aktiebolaget Storliens Högfjäll beslutat uppföra en ny gästrumsflygel, innehållande 42 gästrum. För finansieringen av detta bygge har ett lån garanterats av åtta livförsäkringsbolag, om de överhypotek, som nu är bundna av järnvägsstyrelsen, får disponeras som säkerhet. Om överhypoteken innehålls, omöjliggöres en ytterligare utbyggnad av Storlien, vilket inte torde ha varit meningen, då låneavtalet träffades år 1938.

Yttranden

Järnvägsstyrelsen. Bestämmelserna i det donationsbrev, varigenom Skidfrämjandet erhöll turiststationen i Storlien, synes i och för sig utgöra en garanti för att turiststationen inte kan eller får överlåtas i andra händer. Med stöd av vunen närmare inblick i företagets och föreningens ekonomiska förhållanden och skötsel anser styrelsen, att de strängare villkoren för lånen, som tillkom i samband med 1938 års låneavtal, strängt taget inte är erforderliga för det syfte, som de avsetts att tillgodose.

Sedan planer på en ytterligare utbyggnad av turiststationen i Storlien nu föreligger och behov av denna anledning uppkommit att för detta ändamål upplåna nya medel innebär berörda bestämmelser en reell och påtaglig olägenhet såväl ur Skidfrämjandets som även ur statens järnvägars intresse-synpunkter. De utgör nämligen ett hinder för den erforderliga upplåningen, vars genomförande förutsätter att de bundna överhypoteken får disponeras och lämnas som säkerhet. Kan dessa överhypotek inte frigöras och ställas som pant för det lån, som livförsäkringsbolagen ställt i utsikt, kan lånet förmodligen inte erhållas. Detta torde i sin tur få till följd, att utbyggnaden inte kan komma till stånd och att statens järnvägar går förlustig den trafik som i och med det ökade antalet rum och gästplatser skulle vara att påräkna. Ett upphävande av ifrågavarande lånevillkor framstår sålunda ur båda parternas synpunkt som motiverat. Järnvägsstyrelsen tillstyrker bifall till den av Skidfrämjandet gjorda framställningen och att alltså ifrågavarande stadganden i 1938 års låneavtal upphävs.

Statskontoret. I betraktande av vad järnvägsstyrelsen anfört vill statskontoret inte framställa någon erinran mot att ifrågavarande inteckningar

i enlighet med framställningen utlämnas för att möjliggöra finansieringen av den planerade utbyggnaden av turiststationen.

Departementschefen

Med statsmakternas medgivande har järnvägsstyrelsen till Skidfrämjandet för vissa tillbyggnader av turiststationen Högfjället vid Storlien åren 1934 och 1938 utlämnat lån å 350 000 kr. respektive 515 000 kr. För lånens återbetalning gäller att Skidfrämjandet skall erlægga hälften av annuitetsbeloppen, medan den andra hälften får inestå hos Skidfrämjandet och alltså i realiteten betalas av statens järnvägar. För att säkerställa stationens bibehållande för avsett ändamål har i låneavtalen stadgats att de delar av lånen jämte ränta, som medgivits inestå hos Skidfrämjandet, kvarstår som statens järnvägars ränte- och amorteringsfria fordran hos föreningen med Aktiebolaget Storliens Högfjälls borgen och in-teckningssäkerhet; denna fordran förfaller till betalning, därest vissa villkor inte uppfylles. På grund av dessa bestämmelser inestår enligt uppgift från järnvägsstyrelsen för närvarande som en potentiell fordran hos Skidfrämjandet sammanlagt 491 100 kr. Den verkliga nu kvarstående skulden utgör i runt tal sammanlagt 387 500 kr., varav Skidfrämjandet enligt vad nyss sagts, om turiststationen bibehålles, endast har att gälda hälften.

Den förevarande framställningen syftar till att bestämmelserna i låneavtalen rörande innehållandet av in-teckningar för statens järnvägars ifrå-gavarande potentiella fordringar skall upphävas. En ytterligare utbyggnad av turiststationen torde avsevärt försvåras, om inte de nämnda in-teckningarna frigöres och ställes som pant för ett nytt lån. För statens järnvägar är det enligt järnvägsstyrelsen av ekonomiskt intresse, att en ytterligare utbyggnad av turiststationen kommer till stånd. Jag delar denna styrelsens uppfattning. Då dessutom ifrå-gavarande bestämmelser inte längre synes vara erforderliga för att säkerställa stationens bibehållande för avsett ändamål, förordar jag att de må upphävas. Stadgandena rörande Aktiebolaget Storliens Högfjälls borgen såsom för egen skuld för statens järnvägars bidrag torde böra bibehållas.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda bestämmelser rörande rätt för järnvägsstyrelsen att upphäva stadgandena i låneavtalen med Skidfrämjandet angående innehållandet av in-teckningar för den del av här ifrå-gavarande lån, som enligt avtalen må inestå hos Skidfrämjandet.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Sven Swarting